

ความคาดหวังของนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ

ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

THE EXPECTATIONS OF STUDENTS STUDYING EDUCATIONAL ADMINISTRATION PROGRAM, FACULTY OF EDUCATION AT RAMKHAMHAENG UNIVERSITY TOWARD THE INSTRUCTIONAL LEADERSHIP BEHAVIOUR OF ADMINISTRATORS IN BASIC EDUCATION

อำนวยการ ท่องโป่ง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของนักศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ (2) เปรียบเทียบระดับความคาดหวังของนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารการศึกษา โครงการพิเศษ กรุงเทพมหานคร รุ่น 7 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 269 คน

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 78.4 มีอายุระหว่าง 30-40 ปี ร้อยละ 56.1 มีตำแหน่งหน้าที่เป็นผู้บริหาร และครู ร้อยละ 88.8 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 1-5 ปี ร้อยละ 61.7
2. ความคาดหวังของนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการจัดทำและนำวัสดุประสงค์ของการสอนไปใช้ ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมา คือ ด้านการคงสภาพเจตคติเชิงบวกต่อนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.33$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ด้านการตั้งความคาดหวังที่สูงส่งแก่ครู ($\bar{X} = 3.99$)
3. เปรียบเทียบระดับความคาดหวังของนักศึกษาด้านเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคาดหวังต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ความคาดหวัง; พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

¹ ภาควิชาการบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Abstract

This investigation is concerned to (1) study of the expectation level of student of Education Administration Program of Faculty of Education at Ramkhamhaeng University affecting instructional leadership behaviour of basic education management level and (2) compare with the expectation level of student of Education Administration Program of Faculty of Education at Ramkhamhaeng University affect basic education management level according to sex, age, occupation and experiences. Use questionnaire for this investigation. The sample consisted of master student of Education Administration Program especially the special program in Bangkok group 7th of Faculty of Education at Ramkhamhaeng University. The assumption of 269 sample sets. The findings are as follows:

1. The female students are 78.4 %, age around 30-40 years old are 56.1%, the occupation are management level and teacher about 88.8% and there have experience 1-5 years about 61.7%.

2. The student expectation of Education Administration Program of Faculty of Education Ramkhamhaeng University affect academic leadership behaviour of basic education management in every dimensions are very high level ($\bar{X} = 4.22$) such as the most of average is (Establish and Implement Instructional Goals ($\bar{X} = 4.39$)). The next is (Maintain Positive Attitude toward Students, Staff and Parents dimension ($\bar{X} = 4.33$)). The last lowest dimension is (Set High Expectation for Your Staff) ($\bar{X} = 3.99$)

3. The expectation level of student, comparison with sex, age, occupation and experiences are different. There is the expectation of Instructional leadership behaviour of basic education management level are not different at level .05.

Keywords : Expectations; Instructional Leadership Behaviour; Basic Education Management

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา เป็นรากฐานที่สำคัญในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมตั้งแต่ระดับบุคคลถึงระดับชาติ มีบทบาทสำคัญในการยกระดับความเติบโตของเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศของทุกชาติที่ไม่มีตัวพยานการณ์อนาคตของชาติตัวใดจะดีไปกว่าสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในห้องเรียน (สรุฐ์ ศิลปอนันต์, 2558) รัฐให้ความสำคัญการจัดการศึกษาไทยในระดับขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นสิทธิของคนไทย

ในเรื่องศักยภาพทางการศึกษาโดยรวมของประเทศไทย สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ตามโครงการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการผลิต และพัฒนากำลังคนพบว่าศักยภาพและความพร้อมของประเทศไทยอยู่ในระดับกลางเมื่อเทียบกับประเทศอื่นในอาเซียน ชัดความสามารถของประเทศไทยอยู่ในอันดับ 6 รองจากสิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน อินโดนีเซียและเวียดนาม (รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร, 2559, หน้า 31) แสดงให้เห็นว่า คุณภาพของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะอยู่ที่สถานศึกษา ซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารจัดการด้านภารกิจด้านต่างๆ ภารกิจที่สำคัญคือการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการจะดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ที่บทบาทหรือพฤติกรรมความเป็นผู้นำของวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งองค์ประกอบของระบบการศึกษาของประเทศที่ประสบความสำเร็จที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการคือการมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจน มีความกล้าหาญในการตัดสินใจดำเนินการเพื่อให้เป็นไปในทิศทางนั้น ๆ (ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์, 2558, หน้า 217) ที่กล่าวว่าผู้บริหารต้องชักนำสถานศึกษา

ของตนด้วยแนวคิดของการพัฒนาสามประการ คือ (1) การทำงานเป็นทีมที่มีความสามารถ (2) การมีเป้าหมายทางการศึกษาที่ชัดเจน และ (3) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ จึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยประการสำคัญที่สร้างเสริมการเรียนรู้ที่ทำให้เด็กไทยได้มาตรฐานสูงถึงระดับโลกกันทั่วหน้า คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็งของผู้บริหาร (สรุฐ์ ศิลปอนันต์, 2558)

ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง เปิดสอนหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ตั้งแต่ปีการศึกษา 2536 ส่วนกลางและภูมิภาค มุ่งผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถเป็นมืออาชีพ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคาดหวังของนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษามีต่อพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาและจัดการเรียนการสอนของภาควิชาฯ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของนักศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โครงการพิเศษ รุ่นที่ 7 กรุงเทพมหานคร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 696 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โครงการพิเศษ รุ่นที่ 7 กรุงเทพมหานคร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 269 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ และ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคาดหวังของ นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่มีต่อ พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ขอบเขตเนื้อหา ศึกษา ตามแนวคิด McEwan and Steven (1998) 7 ขั้นตอน คือ (1) การจัดทำและนำวัตถุประสงค์ของการสอนไปใช้ (2) การอยู่ร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชา (3) การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศที่นำไปสู่การเรียนรู้ (4) การสื่อสารกันเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน (5) การตั้งความคาดหวังที่สูงส่งแก่ครู (6) การพัฒนาความเป็นผู้นำของครู และ (7) การคงสภาพเจตคติเชิงบริบทต่อนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาบริหารการศึกษา และอุดมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เป็นแนวทางวางแผนการผลิตผู้สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรของสาขาวิชาการบริหารการศึกษาให้เป็นปัจจุบัน และสนองความต้องการของผู้เรียน

แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง Parasuraman, Zeithaml, & Berry (1998, p. 16) กล่าวว่าความคาดหวัง หมายถึงทัศนคติ ที่เกี่ยวกับความปรารถนาหรือความต้องการของผู้บริโภคคาดว่าจะเกิดขึ้นในการบริการนั้นๆ ลูกค้านักเรียนหรือบริการเพื่อสนองความต้องการเฉพาะเจาะจง และลูกค้าประเมินผลการซื้อโดยมีพื้นฐานจากสิ่งที่คาดหวังว่าจะได้รับ ความต้องการคือสิ่งที่ฝังลึกอยู่ในจิตใต้สำนึกของมนุษย์ เป็นผลมาจากชีวิตความเป็นอยู่และสถานะภาพของบุคคล เมื่อรู้สึกว่ามีความต้องการจะมีแรงจูงใจที่จะทำให้ได้รับการตอบสนอง

สำหรับความคาดหวัง หมายถึง ความต้องการ ความรู้สึก ความคิดเห็นหรือการคาดคะเน ของ นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อ พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ทฤษฎีความคาดหวังถูกนำเสนอโดย Vroom (1964) ได้เสนอรูปแบบของความคาดหวังในการทำงาน โดยการจูงใจพนักงานให้ทำงานเพิ่มขึ้นต้องเข้าใจกระบวนการความคิดและการรับรู้ของบุคคลก่อน โดยปกติเมื่อคนจะทำงานเพิ่มขึ้นจากระดับปกติ เขาจะคิดว่าเขาจะได้อะไรจากการกระทำนั้นหรือการ

คาดคิดว่าอะไรจะเกิดขึ้นเมื่อเขาได้แสดงพฤติกรรมบางอย่างในกรณีของการทำงานพนักงานจะเพิ่มความพยายามมากขึ้นเมื่อเขาคิดว่าการกระทำนั้นนำไปสู่ผลลัพธ์บางประการที่เขามีความพึงพอใจ แต่ถ้าเขาคิดว่าแม้เขาจะทำงานหนักขึ้นเท่าไรก็ตามหัวหน้าของเขาก็ไม่เคยสนใจดูแลยกย่องเขาจึงเป็นไปได้ที่เขาจะได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งเขาก็ไม่เห็นความจำเป็นของการทำงานเพิ่มขึ้น ความรุนแรงของพฤติกรรมที่จะทำงานขึ้นอยู่กับ การคาดหวังที่จะกระทำตามความคาดหวังนั้น รวมถึงความดึงดูดใจของผลลัพธ์ที่จะได้รับซึ่งจะมีเรื่องของการดึงดูดใจ การเชื่อมโยงรางวัลกับผลงาน และการเชื่อมโยงระหว่างผลงานกับความพยายาม ทั้งนี้ Vroom ได้เสนอ VIE Theory ดังนี้

V = Valance หมายถึงระดับความรุนแรงของความต้องการของบุคคลในเป้าหมายรางวัลคือคุณค่าหรือความสำคัญของรางวัลที่บุคคลให้กับรางวัลนั้น

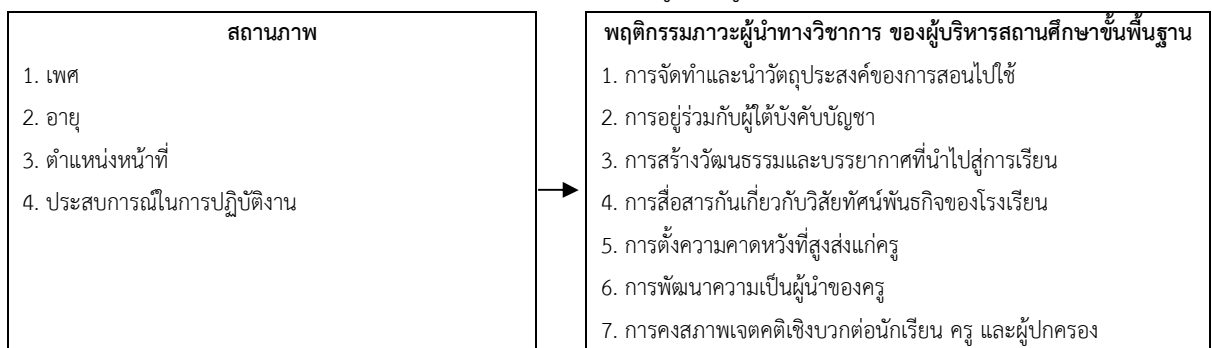
I = Instrumentality หมายถึงความเป็นเครื่องมือของผลลัพธ์ (outcomes) หรือรางวัลระดับ

ที่ 1 ที่นำไปสู่ผลลัพธ์ที่ 2 หรือรางวัลอีกอย่างหนึ่ง คือ เป็นการรับรู้ในความสัมพันธ์ของผลลัพธ์ที่ได้

E = Expectancy ได้แก่ ความคาดหวังถึงความเป็นไปได้ของการได้ซึ่งผลลัพธ์หรือรางวัลที่ต้องการเมื่อแสดงพฤติกรรมบางอย่าง

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของ McEwan and Steven (1998, p. 60) ดังนี้

- 2.1 การจัดทำและนำวัตถุประสงค์ของการสอนไปใช้
- 2.2 การอยู่ร่วมกับผู้ได้บังคับบัญชา
- 2.3 การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศที่นำไปสู่การเรียนรู้
- 2.4 การสื่อสารกันเกี่ยวกับวิสัยทัศน์พันธกิจของโรงเรียน
- 2.5 การตั้งความคาดหวังที่สูงส่งแก่ครู
- 2.6 การพัฒนาความเป็นผู้นำของครู
- 2.7 การคงสภาพเจตคติเชิงบวกต่อนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โครงการพิเศษ

กรุงเทพมหานคร รุ่น 7 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 696 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โครงการพิเศษ

กรุงเทพมหานคร รุ่น 7 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง การสุ่มอย่างง่าย จำนวน 269 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม สร้างจากกรอบแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำทางวิชาการ และหาความเชื่อมั่น ประกอบด้วย

2.1 ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2.2 ตอนที่ 2 ความคาดหวังที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.3 ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะ ซึ่งคำถามเป็นแบบปลายเปิด

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ มาสังเคราะห์สร้างเป็นแบบสอบถาม

3.2 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบภาษา และความเที่ยงตรง แล้วนำมาปรับแก้ไข

3.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

3.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองแล้ว และปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือน 28 พฤษภาคม 2559

ผลการวิจัย

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม หาจำนวน และร้อยละ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 78.4 มีอายุระหว่าง 30-40 ปี ร้อยละ 56.1 มีตำแหน่งหน้าที่เป็นผู้บริหาร และครู ร้อยละ 88.8 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 1-5 ปี ร้อยละ 61.7

2. ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของนักศึกษาสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานพบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดทำและนำวัตถุประสงค์ของการสอนไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดทำและนำวัตถุประสงค์ของการสอนไปใช้ ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมาคือ ด้านการคงสภาพเจตคติเชิงบวกต่อนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.33$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ด้านการตั้งความคาดหวังที่สูงส่งแก่ครู ($\bar{X} = 3.99$)

2.1 ความคาดหวังของนักศึกษาสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในด้านการจัดทำและนำวัตถุประสงค์ของการสอนไปใช้ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) โดยพบว่าผู้บริหารสนับสนุนให้ครูนำวัตถุประสงค์ของการสอนไปใช้ในห้องเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ

ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูนำวัตถุประสงค์ของการสอนไปใช้ในห้องเรียน ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมา คือ ผู้บริหารให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาวัตถุประสงค์ของการสอนกับผู้บริหารกำหนดให้ครูใช้วัตถุประสงค์ของการสอนให้สอดคล้องกิจกรรมในห้องเรียน ($\bar{X} = 4.44$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ผู้บริหารให้การประเมินผลที่หลากหลายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอน ($\bar{X} = 4.24$)

2.2 ความคาดหวังของนักศึกษาสาขาวิชา บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการอยู่ร่วมกับผู้ได้บังคับบัญชาทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) โดยพบว่า ผู้บริหารกระตุ้นให้คณะครูได้พัฒนาความสามารถของตนในเรื่องที่มีความถนัด อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้บริหารกระตุ้นให้คณะครูได้พัฒนาความสามารถของตนในเรื่องที่มีความถนัด ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมา คือ ผู้บริหารทำงานกับครูเพื่อพัฒนาแผนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.19$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ผู้บริหารมีกระบวนการประเมินผลเพื่อการพัฒนาครูเป็นประจำทุกสัปดาห์ ($\bar{X} = 3.73$)

2.3 ความคาดหวังของนักศึกษาสาขาวิชา บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศที่นำไปสู่การเรียนรู้ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) โดยพบว่า ผู้บริหารสนับสนุนพฤติกรรมของครูเชิงบวกในห้องเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้บริหารสนับสนุนพฤติกรรมของครูเชิงบวกใน

ห้องเรียน ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมาคือ ผู้บริหารจัดสรรเวลาให้ชัดเจนสำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน ($\bar{X} = 4.29$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ผู้บริหารสร้างห้องเรียนให้เป็นแหล่งที่สามารถรับข่าวสารเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.11$)

2.4 ความคาดหวังของนักศึกษาสาขาวิชา บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการสื่อสารกันเกี่ยวกับวิสัยทัศน์พันธกิจของโรงเรียนทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) โดยพบว่า ผู้บริหารสื่อสารกับครูและบุคลากร เพื่อให้รับรู้เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียนอย่างถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้บริหารสื่อสารกับครูและบุคลากร เพื่อให้รับรู้เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียนอย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมาคือ ผู้บริหารพัฒนาสื่อต่างๆ เพื่อใช้ในการสื่อสารกับผู้ปกครองให้ทราบถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.27$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.12$)

2.5 ความคาดหวังของนักศึกษาสาขาวิชา บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการตั้งความคาดหวังที่สูงส่งแก่ครูทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) โดยพบว่า ผู้บริหารช่วยครูจัดทำเพื่อให้เข้าถึงจุดมุ่งหมายทางวิชาชีพเกี่ยวกับการพัฒนาการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้บริหารช่วยครูจัดทำเพื่อให้เข้าถึงจุดมุ่งหมายทางวิชาชีพเกี่ยวกับการพัฒนาการสอน ($\bar{X} = 4.17$)

รองลงมาคือ ผู้บริหารจัดการให้มีการประเมินอย่างชัดเจน เพื่อสะท้อนผลการเรียนการสอนของครูแต่ละคน ($\bar{X} = 4.09$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารจัดการให้มีการสอนแบบทางตรงในชั้นเรียน โดยช่วยสอนในชั้น ให้ครูเป็นผู้สังเกต ($\bar{X} = 3.84$)

2.6 ความคาดหวังของนักศึกษาสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการพัฒนาความเป็นผู้นำของครูทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) โดยพบว่า ผู้บริหารนำแนวความคิดใหม่ ๆ มาสู่ห้องเรียนและโรงเรียนอยู่เสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้บริหารนำแนวความคิดใหม่ ๆ มาสู่ห้องเรียนและโรงเรียนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมาคือ ผู้บริหารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นเสมอ ($\bar{X} = 4.27$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทุกคน โดยไม่ถือว่าเป็นความสัมพันธ์ส่วนตัว ($\bar{X} = 4.22$)

2.7 ความคาดหวังของนักศึกษาสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการคงสภาพเจตคติเชิงบวกต่อนักเรียน ครู และผู้ปกครองทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) โดยพบว่า ผู้บริหารยอมรับความสามารถและรับรู้ความสำเร็จของครู นักเรียน และผู้ปกครอง อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้บริหารยอมรับความสามารถและรับรู้ความสำเร็จของครู นักเรียน และผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมาคือ ผู้บริหารพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมให้สูงขึ้น ($\bar{X} = 4.37$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสร้างระบบ

การประเมินที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยของครู และนักเรียน ($\bar{X} = 4.24$)

3. ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน นักศึกษาสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เปรียบเทียบระดับความคาดหวังของนักศึกษาด้านเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคาดหวังต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

1. ด้านการจัดทำและนำวัตถุประสงค์ของการสอนไปใช้ข้อที่ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูนำวัตถุประสงค์ของการสอนไปใช้จะมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังมากกว่าทุกข้อ แสดงว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมุ่งเน้นการดูแลสนับสนุนให้ครูสร้างวัตถุประสงค์ของการสอนไปใช้จะทำให้เกิดคุณภาพทางการศึกษาบรรลุเป้าหมายได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Krug (1992) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์และพันธกิจที่ชัดเจนและเป็นไปตามช่วงเวลา นอกจากนั้น ค่าเฉลี่ยของความคาดหวังของนักศึกษาสาขาวิชาบริหารการศึกษายังมีความคาดหวังให้ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต้องส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการใช้วัตถุประสงค์ในการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมในห้องเรียนด้วย

2. ด้านการอยู่ร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชา ค่าเฉลี่ยของความคาดหวังของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการที่

กระตุ้นให้คณะครูได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามความถนัดและผู้บริหารต้องวางแผนงานร่วมกับคณะครูซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีภาวะผู้นำทางวิชาการของ McEwan and Steven (1998) ที่ให้ผู้บังคับบัญชาทำงานร่วมกับคณะทำงานของตนเองและเป็นไปตามที่ Bossert (1998) ได้เสนอแนวคิดไว้ข้อหนึ่งว่า ผู้บริหารต้องสังเกตการสอนบ่อยๆ นิเทศการสอนและมีส่วนร่วมในการทำงานของครูมากขึ้น

3. ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศที่นำไปสู่การเรียนรู้ ซึ่งค่าเฉลี่ยที่สูงของความคาดหวังของผู้ที่ผู้บริหารสนับสนุนพฤติกรรมของครูในเชิงบวกในห้องเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เพราะการให้ขวัญและกำลังใจแก่ครูจะช่วยให้ครูมีความมุ่งมั่นในการสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ให้มีคุณภาพมากขึ้น McEwan and Steven (1998) ได้เสนอว่า การเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงบวกในห้องเรียนจะทำให้มั่นใจได้ว่าบรรยากาศทางวิชาการจะได้รับการจัดการที่ดีและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนกกาญจน์ เจริญชนม์ (2553) ที่เสนอว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลจะมี 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน และด้านการบริหารงานด้านวิชาการ

4. ด้านการสื่อสารกันเกี่ยวกับวิสัยทัศน์พันธกิจของโรงเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสื่อสารกับครูและบุคลากรเพื่อให้รับรู้เกี่ยวกับวิสัยทัศน์พันธกิจของโรงเรียนอย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ (J. R. Blase and J. Blase, 2004) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการจะต้องสื่อสารให้บรรลุเป้าหมายเพราะการสื่อสารจะเป็นปัจจัยที่ทำให้ครูรับรู้เป้าหมายของโรงเรียน หน้าที่การงานของโรงเรียนอย่างชัดเจน

ทั้งนี้ การสื่อสารจะต้องขึ้นอยู่กับทักษะและประสบการณ์ที่สูงของผู้บริหารสถานศึกษา McEwan and Steven (1998) เสนอว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสื่อสารให้ครบถ้วน 3 ประเด็น คือ (1) ผู้บริหารต้องพัฒนาช่องทางการสื่อสาร (2) การพัฒนาค่านิยมการเรียนรู้ และ (3) การสื่อสารกับผู้ปกครอง

5. ด้านการตั้งความคาดหวังที่สูงส่งแก่ครู ซึ่งค่าเฉลี่ยของความคาดหวังที่อยู่ในระดับสูงกว่าผู้อื่นคือ ผู้บริหารช่วยครูจัดทำเพื่อให้เข้าถึงจุดมุ่งหมายทางวิชาชีพเกี่ยวกับพัฒนาการสอนซึ่งจะช่วยให้ครูบรรลุเป้าหมายส่วนตนทางวิชาชีพซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ McEwan and Steven (1998) ที่กล่าวว่าผู้บริหารจะต้องสร้างความคาดหวังให้แก่ครูเพื่อให้มีความการพัฒนาตนเองเพื่อส่งผลไปยังการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียน ซึ่งผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต้องช่วยเหลือซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมล ตราชู (2553) ที่ระบุว่าตัวบ่งชี้พฤติกรรมของผู้นำทางวิชาการ 1 ใน 5 ด้าน คือการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร

6. ด้านการพัฒนาความเป็นผู้นำของครู ในด้านนี้มีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังที่สูงกว่าทุกข้อคือ ผู้บริหารนำความคิดใหม่ๆ มาสู่ห้องเรียนและโรงเรียนอยู่เสมอซึ่งพฤติกรรมลักษณะนี้เป็นภาวะผู้นำทางวิชาการที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่ตรงกับแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ที่ระบุไว้ประการหนึ่งว่า ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำทางวิชาการมีความคิดริเริ่มนำนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน และการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้ตลอดเวลาและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรชัย ไชยมงคล (2552) ที่ระบุว่า ภาวะผู้นำที่มีอิทธิพลต่องานวิชาการประกอบด้วย 4 ด้าน คือ (1) ด้านเป็นผู้คิดริเริ่มในงานวิชาการ (2) ด้านเป็นผู้รู้จัก

ปรับปรุงงานวิชาการ (3) ด้านเป็นผู้ให้การยอมรับงานวิชาการและ (4) ด้านเป็นผู้เข้าสังคมได้ดีเพื่อประโยชน์ในงานวิชาการ

7. ด้านการคงสภาพเจตคติเชิงบวกต่อนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ซึ่งค่าเฉลี่ยที่สูงสุดของความคาดหวังด้านนี้อยู่ที่ผู้บริหารยอมรับความสามารถและรับรู้ความสำเร็จของครู นักเรียน และผู้ปกครอง และรองลงมามีการพัฒนาคุณภาพ จริยธรรมให้สูงขึ้น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง ชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของ Krug (1992) ข้อที่ระบุว่า ผู้บริหารต้องส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ จัดกิจกรรมแก่นักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับครูและผู้ปกครอง นักเรียน

8. ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของนักศึกษาด้านเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ในการปฏิบัติที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาจากข้อมูลทางสภาพภาพของนักศึกษา แล้วพบว่านักศึกษาอยู่ในวัยอายุใกล้เคียงกันมีวิชาชีพส่วนใหญ่เป็นครูและมีความรู้มาตรฐานวิชาชีพแบบเดียวกัน ได้รับการศึกษาอยู่ในระดับเดียวกันจึงไม่มีความคาดหวังที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ควรพิจารณาถึงภาวะผู้นำทางด้านวิชาการในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม

เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนของภาควิชา บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ให้มีประสิทธิภาพยิ่งโดยคำนึงถึง ภาวะความเป็นผู้นำทางด้านการจัดทำและนำวัตถุประสงค์ของการสอนไปใช้เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ภาวะความเป็นผู้นำทางด้านการจัดทำและนำวัตถุประสงค์ของการสอนไปใช้ ถัดมาคือ ภาวะความเป็นผู้นำทางด้านการคงสภาพเจตคติเชิงบวกต่อนักเรียน ครู และผู้ปกครอง และควรให้ความสำคัญกับภาวะความเป็นผู้นำทางด้านการตั้งความคาดหวังที่สูงส่งแก่ครู น้อยที่สุด แต่ต้องให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ควรพิจารณาถึงภาวะผู้นำทางด้านวิชาการในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนของภาควิชา บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ให้มีประสิทธิภาพยิ่งโดย กำหนดให้ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูนำวัตถุประสงค์ของการสอนไปใช้ในห้องเรียน และผู้บริหารต้องให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาวัตถุประสงค์ของการสอนและต้องสอดคล้องกับกิจกรรมในห้องเรียน และประการสุดท้ายผู้บริหารต้องให้การประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การสอน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ควรพิจารณาถึงภาวะผู้นำทางด้านวิชาการในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อสามารถวางแผนผลิตผู้สำเร็จการศึกษา ของภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ต่อไป โดยพิจารณาในด้านการตั้งความคาดหวังที่สูงส่งแก่ครู ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารต้องช่วยครูจัดทำเพื่อให้เข้าถึงจุดมุ่งหมายทางวิชาชีพเกี่ยวกับการพัฒนาการสอน ทั้งนี้ต้องมี

ทางวิชาชีพเกี่ยวกับการพัฒนาการสอน ทั้งนี้ต้องมีการประเมินอย่างชัดเจน เพื่อสะท้อนผลการเรียนการสอนของครูแต่ละคน และครูต้องเป็นผู้สังเกตที่ดี

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ควรพิจารณาถึงภาวะผู้นำทางด้านวิชาการในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อสามารถปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรของภาควิชา บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ต่อไป โดยต้องพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกันระหว่าง ครู นักเรียน และผู้ปกครอง กล่าวคือ ต้องพิจารณาด้านคุณธรรม และจริยธรรมให้สูงขึ้น และมีแนวทางในการปรับแก้

ไขระเบียนวินัยครู และนักเรียน ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างดี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ควรทำการศึกษาเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสังกัดโรงเรียน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- กมล ทรายู. (2553). *การพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ฉัตรชัย ไชยมงค์. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชนากาญจน์ เจริญชนม์. (2553). *ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2558). *องค์ประกอบของระบบการศึกษาของประเทศไทยที่ประสบความสำเร็จ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร. (2559). *อาเซียน จุดเปลี่ยนบนความท้าทายของสถาบันการศึกษา*. มติชนรายวัน, 8 มกราคม 2559 (หน้า 21).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *สรุปผลการดำเนินงาน 9 ปีของการปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2542-2551)*. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- สุรัฐ ศิลปอนันต์. (2558). *เหลียวหลังแลหน้า ปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Blase, J. R., & Blase, J. (2004). *Handbook of instructional leadership: How successful principals promote teaching and learning*. Newbury Park, CA: Corwin.

- Bossert, S. T. (1988). School effects. In N. J. Boyan (Ed.), *Handbook of research on educational administration* (pp. 341–52). New York: Longman.
- Krug, S. E. (1992). Instructional leadership: A constructivist perspective. *Educational Administration Quality*, 28(3), 430-43.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A.; & Berry, L. L. (1998). SERQUAL: A multiple-item scale for measuring customer perceptions of service quality. *Journal of Retailing*, 64, 12-40.
- McEwan, E., & Steven, K. (1998). *Steps to effective instructional leadership*. Newbury Park, CA: Corwin.
- Vroom, V. H. (1964) *Work and motivation*. New York: John Wiley & Sons.